

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžr/173/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201276
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6015201276.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobkyne: V. N., narodená X. T. XXXX, bytom v P., Z. č. XXX/XX, právne zast.: JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom so sídlom vo Zvolene, Námestie SNP č. 41, proti žalovanému: Okresný úrad Zvolen, katastrálny odbor, so sídlom vo Zvolene, Študentská č. 12, za účasti pribratej účastníčky konania: N.. V. S., narodená XX. O. XXXX, bytom v N. N., O. Y. č. XXXX/XX, právne zast.: JUDr. Ivanom Hegerom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Na Troskách č. 3, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 7. októbra 2015, číslo V 2254/2015, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2016, č. k. 24S/179/2015-48, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2016, č. k. 24S/179/2015-48, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 28. júna 2016, č. k. 24S/179/2015-48, postupom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 7. októbra 2015, číslo V 2254/2015. Uvedeným rozhodnutím žalovaný postupom podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 162/1995 Z. z.“) povolil vklad záložného práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území P., pozemok registra C KN parcelné číslo XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 264m², stavba so súpisným číslom 351 na pozemku registra C KN s parcelným číslom XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 264m², v prospech N.. V. S. (pribratá účastníčka konania), v podiele 1/1, na základe zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva uzavretej medzi účastníkmi - N.. V. S. ako

záložný veriteľ a V. N. ako záložca (tu žalobkyňa).

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobkyňa považovala žalobou napadnuté rozhodnutie za nezákonné z dôvodu nezákonného postupu spočívajúceho v tom, že napriek skutočnosti, že žalovaný vedel o podaní žaloby o určenie neplatnosti Zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva na príslušnom súde, konanie neprerušil a vklad záložného práva do katastra nehnuteľností povolil. Zároveň namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, mala za to, že žalovaný vydal protiprávne a prekvapivé rozhodnutie na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a na základe nesprávnej aplikácie zákona. Zdôraznila, že žalovaný konal v rozpore s ustanovením § 46 Správneho poriadku.

Krajský súd tieto námietky vyhodnotil ako nedôvodné.

Uviedol, že v katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní - Správny poriadok (zákon č. 71/1967 Zb.; pozn. súdu), ak zákon č. 162/1995 Z. z. alebo iný zákon neustanovuje inak (§ 22 ods. 5 zákona č. 162/1995 Z. z.). Zákon č. 162/1995 Z. z. upravuje náležitosti rozhodnutia, ktorým sa vklad povoľuje, odlišne ako Správny poriadok. Rozhodnutie, ktorým sa vklad povoľuje, musí mať náležitosti podľa § 31 ods. 4 zákona č. 162/1995 Z. z.. Dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie má všetky náležitosti vyžadované zákonom, obsahuje názov okresného úradu, ktorý rozhodol o vklade, číslo vkladu, označenie účastníkov konania, označenie právneho úkonu a nehnuteľností, ktorých sa právny úkon týka, deň, keď okresný úrad rozhodol o vklade, deň, keď nastali právne účinky vkladu, meno, priezvisko a podpis osoby, ktorá vklad povolila, ako aj odtlačok okrúhlej pečiatky okresného úradu. Pokiaľ rozhodnutie obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom, nemôže trpieť vadou nepreskúmateľnosti. Skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie v súlade s osobitnou úpravou podľa zákona č. 162/1995 Z. z. neobsahuje odôvodnenie, nespôsobuje nezákonnosť napadnutého rozhodnutia.

K namietanému pochybeniu spočívajúcemu v tom, že žalovaný konanie o povolenie vkladu neprerušil napriek skutočnosti, že žalobkyňa podala návrh na prerušenie konania žalovaný mal vedomosť o skutočnosti, že na príslušnom súde žalobkyňa podala žalobu o určenie neplatnosti zmluvy, na základe ktorej bol vklad záložného práva povolený, krajský súd poukázal na to, že v prípade podania návrhu na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností, správny orgán postupuje podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z., podľa ktorého preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza, a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

Žalobkyňa v podanom návrhu na prerušenie konania tvrdila, že zmluva je neplatná a z toho dôvodu jej vklad nie je možné povoliť a oznámila, že určenia neplatnosti sa domáha v súdnom konaní. Takýto dôvod na prerušenie konania podľa § 31a písm. a/ menovaného zákona nepostačuje. Žalobkyňa netvrdila a nenamietala, že zmluva, na základe ktorej bol vklad povolený, nemá náležitosti ustanovené zákonom. Žalobkyňa taktiež v návrhu na prerušenie konania nepoukázala na konkrétne dôvody neplatnosti zmluvy, eventuálne, že existujú iné skutkové alebo právne skutočnosti, ktoré by mali význam pre povolenie vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností. Žalobkyňa v návrhu na prerušenie konania nespochybnila existenciu záložným právom zabezpečovanej pohľadávky.

Podľa § 31 ods. 1 menovaného zákona je okresný úrad, odbor katastra nehnuteľností oprávnený posúdiť zmluvu, na základe ktorej sa vklad povoľuje, vo vzťahu k zákonným náležitostiam zmluvy. Skutočnosť, ktorú žalobkyňa žalovanému oznámila, je len tvrdením neplatnosti zmluvy, bez špecifikácie dôvodov jej neplatnosti. Skutočnosť, že žalobkyňa iniciovala súdny spor žalobou o určenie neplatnosti zmluvy, nie je predbežnou otázkou predpokladanou ustanovením § 31a menovaného zákona, v dôsledku ktorej by malo byť katastrálne konanie o povolenie vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností prerušené. Ak správny orgán zmluvu podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. posúdil sám, bol na to oprávnený.

Postup žalovaného v súlade so zákonom nemôže spôsobiť nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Dodal, že žalobkyňa v katastrálnom konaní nenamietala, z akých dôvodov je zmluva neplatná. Zároveň ani v žalobe netvrdila a nenamietala, že žalovaný nesprávne posúdil platnosť zmluvy o pôžičke a zmluvy o zriadení záložného práva. Len tvrdila, že postup žalovaného bol nezákonný, nakoľko neprerušil konanie o povolenie vkladu záložného práva bez toho, aby namietla nesprávne právne posúdenie zmluvy o zriadení záložného práva.

Pokiaľ žalobkyňa v žalobe tvrdila, že žalovaný vydal protiprávne a prekvapivé rozhodnutie na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, krajský súd túto námietku vyhodnotil ako nekonkrétnu, keď žalobkyňa neuviedla, v čom videla protiprávnosť a prekvapivosť rozhodnutia žalovaného. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Účastníci konania by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci správnym orgánom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska právneho názoru správneho orgánu a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom správneho orgánu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe správneho orgánu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami. Dodal, že nie je úlohou súdu za žalobkyňu prípadné dôvody nezákonnosti vyhľadávať. Žalovanému žiadne zákonné ustanovenie nebránilo po odpadnutí prekážky, ktorá prv viedla k prerušeniu konania, pokračovať v konaní. Zároveň žalovanému zákon neukladal, aby o návrhu na prerušenie konania osobitne rozhodol pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Pokiaľ žalobkyňa podala žalovanému návrh na prerušenie konania a žalovaný nezistiac dôvody pre rozhodnutie podľa § 31a ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. pokračoval v konaní a rozhodol vo veci samej, jeho postup bol v súlade so zákonom.

Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, z dôvodov uplatnených žalobkyňou v žalobe, dospel k záveru, že z týchto dôvodov je napadnuté rozhodnutie v súlade so zákonom, a preto postupom podľa § 250j ods. 1 OSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Žalobkyni a ďalšej účastníčke konania náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie.

V dôvodoch odvolania namietala, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, tiež z dôvodu, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

V podanom odvolaní žalobkyňa namietala nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu, keď súd neuviedol dostatočné odôvodnenie, na základe ktorého by bol zrejímý myšlienkový pochod, na základe ktorého súd dospel k svojmu rozhodnutiu. Odôvodnenie je síce rozsiahle, avšak v podstatnej väčšine sa venuje len opisu skutkového stavu, skutočnostiam, ktoré uvádzali jednotliví účastníci s odkazom na zákonné ustanovenia. Až v závere odôvodnenia rozhodnutia, konkrétne na konci strany 11 súd v jednom odseku konštatuje, že žalobkyňa v návrhu na prerušenie katastrálneho konania nenamietala z akých konkrétnych dôvodov je zmluva neplatná. Zároveň podľa názoru súdu žalobkyňa v návrhu na prerušenie katastrálneho konania netvrdila a nenamietala, že žalovaný nesprávne posúdil platnosť zmluvy o pôžičke a zmluvy o zriadení záložného práva. K tomu žalobkyňa uviedla, že súčasťou návrhu na prerušenie konania bola aj samotná žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke so zriadením záložného práva. V nej boli podrobne špecifikované všetky dôvody, pre ktoré považovala uvedené zmluvy za neplatné. Ďalej uviedla, že žalovaný nie je orgán príslušný na to, aby posudzoval platnosť, respektíve neplatnosť uvedenej zmluvy. Jediným príslušným orgánom v tejto otázke je okresný súd, ktorý v rámci konania na základe podanej žaloby bude túto otázku vyhodnocovať. Posúdenie platnosti zmluvy bolo teda

predbežnou otázkou, o ktorej mal rozhodnúť okresný súd, a to ešte pred rozhodnutím o povolení vkladu do katastra nehnuteľností. Žalovaný mal teda podľa § 31a písm. a/ zákona č. 162/1995 Z. z. konanie o návrhu na vklad záložného práva prerušiť. Pokiaľ žalovaný rozhodol o povolení vkladu, i napriek tomu, že sa vedie konanie o určenie neplatnosti zmluvy, dopustil sa nezákonného postupu.

V ďalšej časti odvolania žalobkyňa namietala porušenie § 3 ods. 1, 2, 4 a § 46 Správneho poriadku a vyjadrila presvedčenie, že žalovaný vydal protiprávne a prekvapivé rozhodnutie na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a taktiež na základe nesprávnej aplikácie zákona.

Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a zaviazne žalovaného k náhrade trov konania a trov právneho zastúpenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

III.

Žalovaný sa v podanom vyjadrení k odvolaniu z 26. augusta 2016 v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu, považujúc ho za vecne správny a zákonný.

IV.

Pribratá účastníčka konania sa k odvolaniu vyjadrila podaním zo 7. septembra 2016.

Odvolanie považovala v celom rozsahu za neopodstatnené. Rozsudok krajského súdu vyhodnotila ako zrozumiteľný a za riadne zdôvodnený, bolo z neho zrejmé z akých právnych úvah súd vychádzal, vysvetlil na aké právne otázky sa pri prieskume sústredil, čím bol limitovaný (žalobné dôvody) a ako tieto žalobné dôvody hodnotil. Krajský súd sa vyjadril aj k otázke odôvodnenia rozhodnutia žalovaného. Taktiež sa zaoberal otázkou neprerušenia katastrálneho konania a zdôvodnil, prečo nepovažoval prerušenie katastrálneho konania za potrebné. Poukázala tiež na zmätočnosť podaného odvolania, keď žalobkyňa na jednej strane naznačila, že žalovaný sa mal s tvrdeniami majúcimi za následok neplatnosť zmluvy oboznámiť, vyhodnotiť ich a na tomto základe prerušiť konanie a na druhej strane uvádzala, že žalovaný nie je orgán príslušný na to, aby posudzoval platnosť, respektíve neplatnosť uvedenej zmluvy. Poukázala tiež na prvotné podanie žalobkyne, keď táto najprv žiadala katastrálne konanie z dôvodu prekážky res iudicata zastaviť, pričom zmienka o akýchkoľvek dôvodoch neplatnosti v predmetnom podaní absentovala. Následne bol podaný návrh na prerušenie konania z dôvodu začatia súdneho konania. Žalobkyňa len uviedla, že zmluvu považuje za neplatnú a túto situáciu si rieši v súdnom konaní (mimo katastrálneho konania), pričom v samotnom katastrálnom konaní žalobkyňa nikdy nevzniesla výhrady voči platnosti zmluvy a nedala podnet na to, aby sa touto otázkou zaoberal pracovník žalovaného a riešil ju v rámci posudzovania náležitostí zmluvy podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z.. Uviedla, že predmetom konania bolo teda výlučne posúdenie otázky, či žalovaný postupoval správne, ak neprerušil katastrálne konanie z dôvodu, že sa začalo súdne konanie, v ktorom niektorá zo zmluvných strán spochybňuje platnosť zmluvy. V tejto súvislosti dala do pozornosti tiež uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 3. júla 2014, sp. zn. 1S/85/2014, podľa názoru ktorého cit.: „... predbežnou otázkou, ako dôvodom na prerušenie konania o povolení vkladu, nemôže byť otázka, obsah ktorej je v rámci zákonom zverených právomocí oprávnený a povinný posudzovať i správny orgán. Nakoľko odporca v rámci svojich právomocí je povinný preskúmať zmluvu z hľadiska jej platnosti, nemôže ísť o predbežnú otázku v takom zmysle a s takými právnymi následkami, ako to vymedzuje § 31a písm. a/ katastrálneho zákona. Samotné vedenie súdneho konania o určenie neplatnosti právneho úkonu na návrh tretej osoby nie je dôvodom na prerušenie konania o povolení vkladu, nakoľko nejde o predbežnú otázku v zmysle § 31a písm. a/ katastrálneho zákona. V tomto smere sa súd stotožnil s argumentáciou navrhovateľa, že pokiaľ by zákonodarca považoval konanie o určenie neplatnosti právneho úkonu za dôvod na prerušenie konania (a teda za dôvod na obmedzenie práva podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR) a chcel by ním nastoliť obdobný právny stav, ako je tomu v prípade aplikácie inštitútu predbežného opatrenia (§ 31a písm. e/ katastrálneho zákona), uvedené by výslovne vymedzil ako osobitný dôvod prerušenia vkladového konania v § 31a katastrálneho zákona, nakoľko ide o zásah do základného práva natoľko

významný, že tento nemožno nastoliť iba v dôsledku použitia (nekonformného) rozširujúceho výkladu ustanovenia § 31a písm. a/ katastrálneho zákona.“ Aj vzhľadom na uvedené, považovala postup žalovaného za správny. Opätovne zdôraznila, že žalobkyňa neuviedla priamo v katastrálnom konaní žiadne námietky týkajúce sa platnosti zmluvy, s ktorými by žiadala, aby sa kataster pri prieskume zmluvy vysporiadal.

Záverom navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu potvrdil. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania.

V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobkyne (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP) postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 OSP, v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá, § 211 ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 7. októbra 2015, číslo V 2254/2015.

Najvyšší súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ako aj jemu predchádzajúce konanie, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami žalobkyňou uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného zo 7. októbra 2015, číslo V 2254/2015, ktorým žalovaný postupom podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. povolil vklad záložného práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v katastrálnom území P., pozemok registra C KN parcelné číslo XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 264m², stavba so súpisným číslom XXX na pozemku registra C KN s parcelným číslom XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 264m², v prospech N.. V. S. (pribratá účastníčka konania), v podiele 1/1, na základe zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva uzavretej medzi účastníkmi - N.. V. S. ako záložný veriteľ a V. N. ako záložca (žalobkyňa). Vklad bol povolený dňa 7. októbra 2015; týmto dňom nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť a právne účinky vkladu nastali dňa 7. októbra 2015.

Najvyšší súd upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 247 a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že

nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávnych alebo procesnoprávnych právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávnych alebo procesnoprávnych právach (§ 250j ods. 1 OSP).

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Kataster nehnuteľností je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (§ 1 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z.).

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. v katastrálnom konaní sa zapisujú práva k nehnuteľnostiam, rozhoduje sa o zmenách hraníc katastrálnych území, o prešetrovaní zmien údajov katastra, o oprave chýb v katastrálnom operáte a o obnove katastrálneho operátu.

Podľa § 28 ods. 1 - 3 zákona č. 162/1995 Z. z. práva k nehnuteľnostiam 8) zo zmlúv uvedené v § 1 ods. 1 sa zapisujú do katastra vkladom, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia okresného úradu o jeho povolení.

Podľa § 31 ods. 1, 3 - 5 zákona č. 162/1995 Z. z., okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, 10b) ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

(3) Ak sú podmienky na vklad splnené, okresný úrad vklad povolí; inak návrh zamietne.

(4) Rozhodnutie, ktorým sa vklad povoľuje, obsahuje
a/ názov okresného úradu, ktorý rozhodol o vklade,
b/ číslo vkladu,
c/ označenie účastníkov konania,
d/ označenie právneho úkonu a nehnuteľností, ktorých sa právny úkon týka,
e/ deň, keď okresný úrad rozhodol o vklade,
f/ deň, keď nastali právne účinky vkladu,
g/ meno, priezvisko a podpis osoby, ktorá vklad povolila,
h/ odtlačok okrúhlej pečiatky okresného úradu.

(5) Rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom vydania rozhodnutia. Proti

rozhodnutiu, ktorým sa vklad povoľuje, nemožno podať odvolanie, návrh na obnovu konania a ani ho nemožno preskúmať mimo odvolacieho konania.

Podľa § 31a písm. a/ zákona č. 162/1995 Z. z. konanie o návrhu na vklad sa preruší, ak sa začalo konanie o predbežnej otázke;

Podľa § 33 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o návrhu na vklad rozhoduje zamestnanec okresného úradu v sídle kraja s vysokoškolským vzdelaním, ktorý má na to osobitnú odbornú spôsobilosť.

(2) Osobitná odborná spôsobilosť je súhrn teoretických vedomostí, praktických skúseností a znalostí všeobecne záväzných právnych predpisov a ostatných predpisov upravujúcich oblasť katastra a súvisiacich s katastrom.

Podľa § 22 ods. 5 zákona č. 162/1995 Z. z. v katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní (Správny poriadok), ak tento zákon alebo iný zákon neustanovuje inak.

Podľa § 40 ods. 1 Správneho poriadku, ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

(2) Správny orgán si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, alebo o osobnom stave fyzickej osoby, alebo o existencii právnickej osoby, ak patrí o tom rozhodovať súdu.

Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 151md ods. 1 písm. i/ Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.) záložné právo zaniká ak sa vykonalo bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa.

Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis, najvyšší súd zistil, že dňa 10. augusta 2015 bol žalovanému doručený návrh na vklad záložného práva k nehnuteľnosti na základe zmluvy o pôžičke a zmluvy o zriadení záložného práva uzatvorenej medzi pribratou účastníčkou konania (N. V., v hmotnoprávnom vzťahu vystupujúcou v pozícii veriteľa / záložného veriteľa) a žalobkyňou (V. N., v hmotnoprávnom vzťahu vystupujúcou v pozícii dlžníka / záložcu). Záložné právo sa vzťahovalo na nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území P., zapísané na LV č. XXX ako pozemok registra C KN parcelné číslo XXX/X, zastavané plochy a nádvoría o výmere 264m², stavba so súpisným číslom XXX na pozemku registra C KN s parcelným číslom XXX/X, zastavané plochy a nádvoría o výmere 264m². Prílohu predmetného návrhu tvorila príslušná Zmluva o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva z 28. júla 2015.

Najvyšší súd ďalej zistil, že žalobkyňa podaním doručeným žalovanému dňa 31. augusta 2015 žiadala o zastavenie katastrálneho konania, alebo, alternatívne, aby žalovaný návrh na vklad v celom rozsahu zamietol. Ako dôvod tohto podania uviedla, že by malo ísť o povolenie vkladu toho istého záložného práva, ktorého vklad už bol povolený v konaní vedenom pod číslom V 400/2015 a ktorého sa záložná veriteľka v celom rozsahu vzdala. Nakoľko o povolení vkladu záložného práva zriadeného zmluvou o zriadení záložného práva z 20. februára 2015 bolo v minulosti rozhodnuté, je daná prekážka veci rozhodnutej. Žalovaný rozhodnutím z 9. septembra 2015, číslo V 2254/2015, postupom podľa § 31a písm. a/ zákona č. 162/1995 Z. z. prerušil konanie a súčasne vyzval žalobkyňu, aby upresnila uvedené podanie, nakoľko z neho nie je zrejmé, podľa akého ustanovenia by mal žalovaný katastrálne konanie zastaviť, keď navyše (ako tento ďalej konštatoval) konanie vedené pod číslom V 400/2015 bolo právoplatne ukončené povolením vkladu záložného práva na základe Zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva z 20. februára 2015 a návrh na vklad zaevidovaný pod číslom V 2254/2015 bol

podaný na základe Zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva z 28. júla 2015, čiže nešlo o konanie povolenia vkladu toho istého záložného práva.

Žalobkyňa následne podaním doručeným žalovanému dňa 1. októbra 2015 oznámila, že podala na Okresnom súde Zvolen žalobu o určenie neplatnosti uvedenej zmluvy z 28. júla 2015. Prílohu tohto podania tvorila príslušná žaloba opatrená pečiatkou Okresného súdu Zvolen s dňom jej podania 1. októbra 2015 spolu s potvrdením, že dňa 1. októbra 2015 bol na uvedenom okresnom súde prijatý návrh na začatie konania a zapísaný pod sp. zn. 14C/357/2015.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 v spojení s § 492 ods. 2 SSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním v prevažujúcom rozsahu stotožňuje a zároveň na zdôraznenie záverov, ktoré si osvojil, uvádza nasledovné:

Žalobkyňa v podanom odvolaní predovšetkým namietala, že žalovaný nie je orgán príslušný na to, aby posudzoval platnosť, respektíve neplatnosť uvedenej zmluvy. Jediným príslušným orgánom v tejto otázke je okresný súd, ktorý v rámci konania na základe podanej žaloby bude túto otázku vyhodnocovať. Žalovaný správny orgán mal teda vkladové konanie prerušiť, keďže sa začalo konanie o tzv. predbežnej otázke podľa § 31a zákona č. 162/1995 Z. z.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na to, že inštitút predbežnej otázky upravuje Správny poriadok v ustanovení § 40. Predbežnou (prejudiciálnou) otázkou treba rozumieť takú otázku, zodpovedanie ktorej podmieňuje rozhodnutie vo veci, ktorá je predmetom správneho (tu vkladového) konania. Zároveň ide o otázku, rozhodnutie ktorej nepatrí do kompetencie správneho orgánu, ktorý vo veci rozhoduje. To znamená, že správny orgán si o predbežnej otázke (s výnimkou otázok uvedených v § 40 ods. 2 Správneho poriadku) môže urobiť úsudok, t. j. nevydá o nej samostatné rozhodnutie, pričom samotné riešenie prejudiciálnej otázky správnym orgánom je súčasťou skutkovej podstaty konkrétne prejednávanej veci. Z tohto dôvodu posúdenie predbežnej otázky sa nemôže vyjadriť formou výroku, ale iba v spôsobe rozhodnutia o návrhu vo veci samej. Z tejto prejednávanej veci je zrejmé, že žalovaný správny orgán si o predbežnej otázke spočívajúcej v posúdení prípadnej neplatnosti zmluvy o pôžičke so zriadením záložného práva urobil úsudok sám, čo sa napokon prejavilo vo vydaní preskúmaného rozhodnutia. Táto možnosť správneho orgánu vyplýva nielen z už vyššie citovaných ustanovení Správneho poriadku, ale aj z § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z., podľa ktorého okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná vôľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Z uvedeného vyplýva, že sám zákonodarca zveril do právomoci správneho orgánu v konaní o povolení vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností na základe zmluvy okrem splnenia ďalších zákonných podmienok skúmať aj jej platnosť. Povinnosťou správneho orgánu pri posudzovaní platnosti zmluvy je v zmysle ustanovenia § 3 Správneho poriadku postupovať v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ako aj ďalšími právnymi predpismi, ktoré sa vzťahujú na posúdenie právneho úkonu zakladajúceho vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností účastníkov tohto právneho úkonu, na základe ktorého bol zmluvný záväzok zmluvných strán uzavretý. Pri posudzovaní zmluvy podľa ustanovenia § 31 ods. 1 správny orgán rieši podobné otázky, ako by riešil súd v spore o určenie neplatnosti zmluvy. Preto je aj opodstatnené, že o návrhu na vklad rozhoduje iba zamestnanec správneho orgánu s vysokoškolským vzdelaním, ktorý má na to osobitnú odbornú spôsobilosť (§ 33 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z.). Skutočnosť, že žalobkyňa iniciovala súdny spor žalobou o určenie neplatnosti zmluvy, ešte samo o sebe nezakladá automaticky dôvod na postup podľa § 31a zákona č. 162/1995 Z.

z., v dôsledku ktorého by malo byť katastrálne konanie o povolenie vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností prerušené. Takýto výklad by totiž do značnej miery sťažil postavenie veriteľov, keďže dlžníkovi na to, aby zabránil zápisu záložného práva do katastra nehnuteľností, by postačovalo podanie akejkoľvek, hoci aj formálnej žaloby o určenie neplatnosti záložnej zmluvy. Zároveň najvyšší súd zastáva názor, že ustanovenie § 31a písm. a/ zákona č. 162/1995 Z. z. sa vzťahuje skôr na také prejudiciálne otázky, ktoré presahujú kompetenčný rámec samotného oprávnenia správneho orgánu. Inak povedané, pokiaľ správny orgán je oprávnený priamo zo zákona (predbežne) posudzovať určitý okruh otázok (medzi ktoré patrí aj otázka platnosti zmluvy) potom nie je dôvod z jeho strany postupovať striktnie podľa § 31a písm. a/ a môže si o uvedenej otázke urobiť úsudok aj sám (§ 40 ods. 1 Správneho poriadku).

Okresný úrad je ako orgán štátnej správy súčasťou výkonnej moci štátu a je v jeho kompetencii rozhodovať, či sú splnené podmienky na povolenie zápisu práv k nehnuteľnostiam do katastra na základe vkladu práv k nehnuteľnostiam. V priebehu katastrálneho konania o povolenie vkladu okresný úrad ako správny orgán posudzuje podstatné náležitosti príslušného zmluvného typu, a to z hľadiska kritérií, ktoré sú príkladmo uvedené v ustanovení § 31 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z. z.; predmetnú zmluvu posudzuje aj v intenciách ustanovenia § 42 ods. 1, 2 a 3 menovaného zákona. To znamená, že katastrálne konanie predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom okresný úrad ako správny orgán na základe predložených písomných podkladov podľa § 31 ods. 1, 2 a § 42 ods. 1, 2 a 3 menovaného zákona posudzuje všetky skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho procesného postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad.

Ak teda správny orgán zmluvu podľa § 31 ods. 1 menovaného zákona posúdil sám, bol na to oprávnený.

V prípade odvolacej námietky, ktorou žalobkyňa vytýkala krajskému súdu, že jeho odôvodnenie rozsudku nie je riadne zdôvodnené a preskúmateľné, najvyšší súd poukazuje na právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí z 3. júla 2003, sp. zn. IV. 115/03-14, konštatoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu (§ 211 OSP). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasni skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Odvolávajúci sa na vyššie uvedené konštatovania ústavného súdu, majúci za to, že napadnutý rozsudok krajského súdu stanovené kritéria spĺňa, vzhliadol najvyšší súd námietku žalobkyne za nedôvodnú.

Záverom najvyšší súd poukazuje aj na nie celkom štandardný postup žalobkyne v priebehu katastrálneho konania o povolenie vkladu, keď táto najprv podaním z 31. augusta 2015 žiadala o zastavenie katastrálneho konania, alebo, alternatívne, aby žalovaný návrh na vklad v celom rozsahu zamietol z dôvodu, že malo ísť o povolenie vkladu toho istého záložného práva, ktorého vklad už bol povolený v konaní vedenom pod číslom V 400/2015 a ktorého sa záložná veriteľka (prijatá účastníčka konania) v celom rozsahu vzdala. Žalovaný rozhodnutím z 9. septembra 2015, číslo V 2254/2015, postupom podľa § 31a písm. a/ zákona č. 162/1995 Z. z. prerušil konanie a súčasne vyzval žalobkyňu, aby upresnila uvedené podanie, nakoľko nebolo z neho zrejmé, podľa akého ustanovenia by mal žalovaný katastrálne

konanie zastaviť, keď navyše (ako tento ďalej konštatoval) konanie vedené pod číslom V 400/2015 bolo právoplatne ukončené povolením vkladu záložného práva na základe Zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva z 20. februára 2015 a návrh na vklad zaevidovaný pod číslom V 2254/2015 bol podaný na základe Zmluvy o pôžičke so zmluvou o zriadení záložného práva z 28. júla 2015, čiže nešlo o konanie povolenia vkladu toho istého záložného práva. Žalobkyňa následne podaním doručeným žalovanému dňa 1. októbra 2015 oznámila, že podala na Okresnom súde Zvolen žalobu o určenie neplatnosti uvedenej zmluvy z 28. júla 2015 (konanie vedené pod sp. zn. 14C/357/2015), pričom následne bolo zistené, že žalobkyňa vzala predmetnú žalobu o určenie neplatnosti vyššie uvedenej zmluvy v celom rozsahu späť, a teda konanie vedené na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14C/357/2015 bolo na základe tohto späťvzatia žaloby zastavené (uznesenie Okresného súdu Zvolen z 22. novembra 2016). Rovnako z verejne dostupného registra bolo zistené, že už vyššie opísané nehnuteľnosti boli na základe kúpnej zmluvy (vkladové konanie vedené pod číslom V 2488/2017) prevedené do výlučného vlastníctva iných osôb. Z uvedeného je teda zrejmé, že záložný veriteľ (tu pribratá účastníčka) po právoplatnom zastavení konania 14C/357/2015 pokračovala vo výkone záložného práva, k jeho výkonu došlo, čím zároveň podľa § 151md ods. 1 písm. i/ Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.), záložné právo zaniklo.

Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd (po vyčerpaní odvolacích dôvodov) napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, s § 219 ods. 2 OSP a s § 492 ods. 2 SSP ako vecne správny potvrdil.

VI.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1, § 246c ods. 1 veta prvá a § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 492 ods. 2 SSP tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď žalobkyňa v odvolacom konaní nebola úspešná a žalovanému ako aj pribratej účastníčke, zákon priznanie trov konania neumožňuje (§ 250k ods. 1 OSP). Nemožnosť priznania náhrady trov konania ďalším účastníkom konania by síce mohla byť chápaná ako narušenie zásady rovnosti účastníkov konania, avšak na druhej strane za súčasnej právnej úpravy nemožno od žalobkyne spravodlivo žiadať, aby nahradila trovy vzniknuté účastníkovi, hoci jeho účasť na konaní sama ovplyvniť nemohla (pozri napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. marca 2013, sp. zn. 8Sžp/11/2012, z 30. mája 2012, sp. zn. 2Sžp/25/2011).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.